

E-post: post@bivdu.no.
Org.nr. 992 876 875
Kontaktperson:
Inge Arne Eriksen, tel. 915 20 202

Besøk- og kontoradresse:
Kunnskapsparken, Markedsgt. 3, 9510 ALTA
Postadresse: Rødsvingelveien 35, 9516 ALTA

Tina Oen Gaarden

Lead auditor
Certification Aqua Norway
DNV Business Assurance Norway
Mail: Tina.Oen.Gaarden@dnv.com

Vår dato: 13.10.2024
Vår ref.:

Deres dato: 27.09.2024
Deres ref.:

Emner:

Generell: DNVs Varsling - Sertifisering av lakseoppdretts lokaliteter etter ASC`s standard for ansvarlig lakseoppdrett (jf. ASC Salmon Standard V 1.4.1).
Spesiell: Salmon Standard revisjon på Cermaq Norway Salmon AS sine lokaliteter 13996 Hamnefjord, 21016 Husfjord, 10827 Kraken og 10838 Slettnesfjord

Bivdu ser seg vel tjent med at sertifiseringsselskapet DNV varsler å informere oss om sertifisering av lakseoppdretts lokaliteter etter ASC`s standard for ansvarlig lakseoppdrett (jf. ASC Salmon Standard V 1.4.1). Imidlertid har vi erfart at enkelte oppdrettselskaper ikke fører opp Bivdu som berørt part i saken, og da får vi heller ikke vite om selskapets søknad om sertifisering.

Bivdu ønsker at DVN - på generell basis - oversender innkomne søknader om sertifisering etter ASC Salmon Standard V 1.4.1, til Bivdu, slik at vi får en oversikt over hvilke selskaper og oppdrettslokaliteter som er sertifiserte i h.h.t. ASC Salmon Standard.

Bivdu er en organisasjon for kyst- og fjordfisker i Norge, men med spesiell interesse for fiskere i sjøsamiske områder fra Trondheimsfjorden til grensen mot Russland, og deres fiskerettigheter som ennå er rettsuavklart.

For å styrke urfolks rett til fiske og sine fiskeområder har Bivdu anerkjent urfolks (samer i Norge) rett til fiske ut fra sedvane og alder tids bruk (jf. SP 27 og ILO konvensjon 169). Urfolks/samers rett til fiske ut fra sedvane og alder tids bruk er bl.a. omtalt i NOU 2023:23 *Havbruksutvalget innstilling*, der det bl.a. kommer frem at sjøsamiske rettigheter er uavklart.

Rettighetene det her er tale om (ut fra sedvane og alder tids bruk) er grunnleggende og overstyrer Plan og Bygningsloven (PLB) (jf. Ot.prp.nr. 32 (2007 – 2008) s. 179), noe som tilsier at kommunene ikke har hjemmel i PLB til å gjennomføre tiltak som ikke er i tråd med disse rettighetene. Eks. etablering av oppdrett i sjøsamiske områder.

Det er også klanderverdig at kommunene, fylkeskommunene, statsforvalter og andre offentlig myndighet ikke hensyntar sjøsamiske rettigheter ved etablering av oppdrettsanlegg

og annen bruk av sjøarealene før retten til fiske er klarlagt. Dette er forhold som generelt med på å svekke samiske rettigheter, opphør av samisk språk i store deler av sjøsamisk område og en fornorskingsprosess som har marginalisert og til dels fjernet sjøsamisk kultur.

Årsmøtet i Bivdu den 10. september 2022, vedtok derfor denne enstemmig uttalelsen:

Årsmøtet i Bivdu konstaterer at etter finnmarkslovens § 29 skal Finnmarkskommisjonen behandle rettskrav til fiskeplasser i sjø, hvis noen med rettslig interesse krever det.

Men – denne lovbestemmelsen blir illusorisk hvis kommunenes kystsonerplaner blir (endelig) vedtatt før Finnmarkskommisjonen har behandlet vedkommende felt. Ikke minst erfarer vi at oppdrettsindustrien arbeider steinhardt for å legge under seg nye sjøområder, som ofte også er gode gyteplaser og tradisjonelle fiskefelter for den lokale fiskeflåten.

Sentrale myndigheter må ta høyde for dette, og snarest slå fast at ingen kystsonerplaner i Finnmark kan vedtas før Finnmarkskommisjonen har behandla de aktuelle sjøområdene.

Bivdu vil gi dette høy prioritet, slik at man sikrer rettsikkerheten for de som har satt sin lit til at Finnmarksloven også gjelder folk i sjødistriktene.

Ved båndlegging av sjøareal utenfor Finnmark som omfattes av deltakerloven § 21, siste ledd, med rett til fiske, må den samme varsomhet utvises som i Finnmark ved omdisponering av sjøarealer til annen bruk enn fiske og som er i strid med de lokale fiskernes nedarvede rettigheter (jf. nevnte lov og internasjonale urfolks- og menneskerettslige bestemmelser.

Bivdus årsmøteuttalelsen ble sendt til Statsministerens kontor, Sametinget, Næring- og Fiskeridepartementet, Fiskeridirektøren, nordnorske statsforvaltere og fylkeskommuner samt alle kommuner i Nord-Norge (ca. 30 kommuner) der fiskere med båter under 11 meter har en lovfestet rett til fiske (jf. Deltakerloven § 21, siste ledd). Bivdu har ennå ikke fått noen svar eller tilbakemelding fra de som mottok uttalelsen.

Her kan også nevnes at Bivdu – foreløpig - har fremmet krav ovenfor Finnmarkskommisjonen om retten til fiske og til sjøareal ut fra sedvane og alder tids bruk for to fjord- og kystområdene i Tanafjorden og Porsangerfjorden. Dette kravet er nå under utredning.

Som det fremgår av Bivdus årsmøtevedtak er vi som sjøsamisk fiskeriorganisasjon generelt mot etablering og drift av akvakulturanlegg i sjø i samiske områder før retten til fiske og fiskeområdene i sjøsamiske områder er avklart.

Avslutning / Oppsummering

Generelt

Ved etablering og drift av oppdrettsanlegg i sjøsamiske områder tas det ikke hensyn til sjøsamiske rettigheter som er etablert gjennom alder tids bruk og sedvane (JF. SP. 27 og ILO-169).

Dette fører til at etablering, utvidelse og flytting av oppdrettsanlegg i truer sjøsamisk næring og kultur som allerede er sterkt marginalisert, som følge av bl.a. rettsuavklart forhold til fiske og de områdene som sjøsamene alltid har hatt til rådighet i sitt fiske.

Bivdu kan ikke gi noen tilslutning til etablering, flytting, utvidelse og drift av oppdrettsanlegg før rettighetsspørsmålet til fiske og sjøområder i sjøsamiske områder er rettsavklart i hht. SP 27 og ILO-konvensjonen 169.

Bivdu kan heller ikke gi sitt samtykke til oppdrettsselskapenes søknad om godkjenning av sertifisering av oppdrettsanlegg etter ASC Salmon Standard V 1.4.1, da dagens etablering og drift av oppdrett i sjøsamiske områder skader samisk næring, kultur og livsstil.

Spesielt

Cermaq Norway Salmon AS

Bivdus generelle uttalelse og vedtak gjelder også Cermaq Norway Salmon AS, søknad om godkjenning av periodisk revisjon av sertifisering etter ASC Salmon Standard V 1.4.1.

Bivdu godkjenner ikke søknaden, da denne er etablert og drives uten samtykke fra Bivdu som representerer sjøsamiske interesser og rettighetshavere.

Søknaden det her gjelder er på lokalitetene:

Lokalitetene Hamnefjord, Husfjord, Kraken og Slettnesfjord i Hammerfest kommune, vil finne sted i uke 43 2024. Utlysning er publisert på ASC sine nettsider her;

Hamnefjord: <https://asc-aqua.org/find-a-farm/ASC00283/>

Husfjord: <https://asc-aqua.org/find-a-farm/ASC00293/>

Kraken: <https://asc-aqua.org/find-a-farm/ASC02186/>

Slettnesfjord: <https://asc-aqua.org/find-a-farm/ASC00368/>

Bivdu v/Inge Arne Eriksen, leder.